

RETOUR A L'ENVOYEUR
L'ENVOYEUR

N'HABITE PLUS
A L'ADRESSE
INDIQUEE

Simonet
Constant
Boulevard Leopold II, 56
1080 BRUXELLES

1000 Bral

vuil tot bij de koning

Haalt Simonet vandaag zegels van overslagplaats weg?

Brusselse agglomeratie

hoopt op huisvuilmirakel

Huisvuil: toestand lastig maar houdbaar

Na Anderlecht ook stort te Sp. gesloten

Wordt Brussel één groot en stinkend stort?

Brussel
huisvuil
blijft in
ophaal-
wagens

Inhoud :

Informatievergadering afvalverwerking p.2; afval in Brabant p.3; verwerken van afval p.4-5; agglomeratie Brussel p.6; wie heeft schuld aan het huisvuilprobleem p.7; stukken te Stokkel p.8-13; ontmoetingsdag : milieubeweging en politiek engagement p.14.

7-80

INFORMATIEVERGADERING

AFVALVERWERKING IN BRUSSEL

De problemen i.v.m. de Brusselse afvalberg blijven de aandacht opeisen. Bral oordeelde het daarom nuttig en noodzakelijk een informatievergadering te wijden aan deze moeilijk verteerbare materie, teneinde hierover een duidelijk standpunt in te nemen.

Medewerking werd gevraagd aan Michiel VANDENBUSSCHE (kabinetsmedewerker van Mevrouw De Pauw-De Veen, Staatssecretaris voor het Brussels Gewest).

WANNEER : woensdag 3 december 1980 om 20 uur

WAAR : Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel

Wij rekenen op een ruime belangstelling.

Op 29 november 1979 ging de commissie "Recyclage" van de Dienst voor Coördinatie, Centralisatie en Realisatie van de Intercommunalen der Provincie Brabant en voor het Arrondissement Brussel-Hoofdstad (C.I.P.B.) van start.

De gelegenheidstoespraak van de Heer M. Sacré, voorzitter van deze commissie werd integraal gepubliceerd in nummer 17 van Informatie-Brabant. Uit deze tekst enkele gegevens als inleiding tot de Bral-informatievergadering van 3 december om 20 uur.

DE ENORME HOEVEELHEDEN

De inwoners van de Brusselse agglomeratie zetten ieder, elk jaar, 409kg vuil op de stoep. Dit vertegenwoordigt voor 1.200.000 inwoners een totaal van 490.800 ton per jaar, met een volume van 1.963.200m³.

Veronderstellen wij even dat dit volume van slechts 1 jaar op de Grote Markt van Brussel, die 64 are groot is, zou worden gestort, dan zou die Grote Markt tot een mooie berg van 300m hoogte worden omgevormd. Dit is 3 maal de hoogte van de toren van het Stadhuis.

En dan spreken wij hier nog niet over de industriële afval die rond de 330.000 ton schommelt er die ongetwijfeld onze berg op een duizelingwekkende wijze verder de hoogte instuurt.

HET HUISVUIL

De stedeling in de jaren 50 à 60 stootte zowat 280kg per jaar af en de buitenmens zowat 110kg.

Sinds de jaren 1960 wijzigde echter de toestand radikaal op sociaal-ekonomisch gebied en neemt de omvang der huisvuilproductie toe en duiken haar nevenproblemen op.

Factoren die deze wijziging beïnvloedden waren :

- de explosie der bevolking
- de welvaart
- het snel gestegen gebruik van consumptiegoederen.
- het comfort
- de wooncultuur
- de uitbreiding der woongebieden
- de ordening der gewestplannen
- het verdwijnen der stoven met hun recyclage
- het overbrengen van de stadsconsumptiegoederen naar buiten
- het hardnekkig bestrijden der vuilnisbelten en de gevoeligheid voor het leefmilieu
- de enorme stijging van de prijzen der grondstoffen en energie.

DE INDUSTRIËLE AFVAL

Brabant alleen produceert 1/3 van de totale huisafval van België. Zonder rekening te houden met oud ijzer kan men volgende soorten industrieel vuil onderscheiden :

- afvalprodukten van dezelfde aard als huisvuil, bijvoorbeeld allerhande verpakkingen, plastic, de mislukte of andere schadelijke voedingsprodukten;
- de afvalstoffen zonder speciale problemen of ongemakken, maar die zwaar en omvangrijk zijn, bv. plaasters en andere fosfaten.
- de giftige afvalstoffen, zoals bvb. deze die cyaniden of chroomverbindingen bevatten
- de problemafval in mindere mate giftig
- allerhande oliën, op uitzondering van garageoliën die gerecupereerd worden door de gespecialiseerde federaties
- de pathogene of klinische afvalstoffen
- en tenslotte radio-actieve afvalstoffen.

1. Hoe ver staan wij daarmee inzake huisvuil ?

Wat het huisvuil betreft hebben de Belgen vanaf de jaren 60 de handen uit de mouwen gestoken om het aantal vuilnisbelten te verminderen.

De vuilnisverwerking kwam stilaan in handen van de Intercommunales die toch over meer armslag en financiële middelen konden beschikken dan de lokale overheden; zij werden daarbij gesubsidieerd door de Staat.

En zo kan men voor het begin van de jaren 70, het volgende verwerkingsbeeld schetsen :

- storten - zoveel als 't maar kon en kan;
- breek- of verkleiningsinstallaties bouwen met het doel de beschikbare stortgronden beter en langer te kunnen benutten en de meeste hinder der bruto vuilnisbelten weg te nemen en al enigszins het gewicht ervan te verminderen en meer nog het volume;
- compostinstallaties : bemestingsstoffen of grondverbeteraars produceren van min of meer goede kwaliteit, meestal evenwel van minder goede hoedanigheid;
- verbrandingsovens oprichten met of zonder energierecuperatie maar meestal zonder, omdat de energiekrisis op dat ogenblik nog niet doordrukte.

Dat verwerkingsbeleid geldt nog altijd en de nominale capaciteiten voor België zien er op dit ogenblik uit als volgt :

- capaciteit der bestaande of definitief geplande breekwerven : 500.000 ton, nog in projekt : 50.000 ton;
- capaciteit der bestaande of definitief geplande compostinstallaties : 230.000 ton, in projekt 30.000 ton;
- capaciteit der bestaande of definitief geplande verbrandingsovens zonder recuperatie : 800.000 ton, in projekt : 50.000 ton;
- capaciteit der bestaande of definitief geplande verbrandingsovens

met recuperatie : 660.000 ton,
in projekt : 720.000 ton.

Samen is dat een bestaande nominale capaciteit van 2.190.000 ton per jaar.

Maar er werd bij deze berekening geen rekening gehouden met de disponibiliteit - het werkelijk in bedrijf zijn der installaties, beïnvloed door de werkelijke duur der werkzaamheden per jaar, het aantal arbeiders op het werk en de defecten en het onderhoud.

Rekening houdend met deze elementen, uitgerekend al naar gelang het overbreekwerven gaat of verbrandingsovens, kan men stellen dat de werkelijke capaciteit der installaties in België ongeveer 1.600.000 ton per jaar bedraagt ten overstaan van de totale Belgische produktie van huisvuil ten bedrage van 2.550.000 ton. Theoretisch wordt er derhalve nog een klein miljoen onbehandeld huisvuil neergekapt.

Wanneer ooit de papieren projekten met een totale capaciteit van 850.000 ton, realiteit zullen worden, kan de hoeveelheid huisvuil, die bruto wordt neergekapt dalen tot een goede 300.000 ton. Hierbij is uiteraard geen rekening gehouden met het feit dat ondertussen bestaande installaties uit bedrijf kunnen worden gesteld, hetzij om economische, hetzij om ekologische, hetzij om technische redenen.

Vandaag weerhoudt Brabant op het gebied der verwerkingscapaciteiten onze speciale aandacht :

- Nominale capaciteit der huidige en definitief geplande breekwerven :

Meise : 70.000 ton per jaar
Nossegem : 100.000 ton per jaar
Pepingen : 100.000 ton per jaar
Kessel-Lo : 250.000 ton per jaar
Waver : niet in gebruik

Samen : 520.000 ton per jaar

Maar in werkelijkheid, rekening gehouden met de disponibiteit van de bedrijven, samen 280.000 ton per jaar.

- **composteren** : nihil
- nominale capaciteit der huidige en definitief geplande verbrandingsovens zonder recuperatie

Virginal-Samme : 87.600 ton per jaar (maar de werkelijke capaciteit : 60.000 ton per jaar)

- nominale capaciteit der huidige en definitief geplande ovens met recuperatie van energie :

- * Anderlecht - verbranding en compostage : ligt stil
- * Schaarbeek : nominale capaciteit : 130.000 ton per jaar
werkelijke capaciteit : 75.000 ton per jaar.

Brussel zal in de eindfase 700.000 ton per jaar nominale capaciteit hebben, maar een werkelijke van 420.000 ton per jaar.

De totale nominale verwerkingscapaciteiten voor Brabant, na het tot stand komen der uitbreidingen in Halle-Volvoorde, Nijvel en het bereiken der eindfase van de Brusselse oven, zal dan zijn : ± 1.450.000 ton per jaar.

En de werkelijke capaciteit, in acht genomen de disponibiteit, ik herhaal het, het werkelijk malen, branden enz. rekening gehouden met het werkelijk functioneren, het aantal arbeiders in dienst, de defecten, het onderhoud enz... zal in feite zijn : ± 835.000 ton per jaar.

Dan benadert men op een 20.000 ton na de huidige produktie van huisvuil in Brabant. Maar hoeveel zal die produktie zijn op het ogenblik dat al die installaties werken ? Ook moet rekening gehouden worden met mogelijke uitbedrijfstellingen, uitbreidingen e.a. En zelfs dan nog, indien dat zo mocht zijn binnen enkele jaren, laten wij dan het volgende niet vergeten :

- van breekwerven, als ze zo blijven, wordt wel het volume van het huisvuil verminderd met 50% maar dezelfde tonnage moet nog altijd worden gestort, hetzij 280.000

ton. Na een zekere tijd gisting is dat wel verminderd met 30% of 200.000 ton;

- van verbrandingsovens met of zonder recuperatie blijft 25% of 140.000 ton;
- samen een 350.000 ton waarvoor stortplaatsen moeten blijven bestaan of waarvoor, bv. voor de asse, duchtig zal moeten gezocht worden naar hergebruik.

Verwerking van de industriële afval

Wij zijn bijna nergens !

- de industriële afval, vergelijkbaar met het gewone huisvuil, ondergaat voor 'n deel de bestaande verwerkingen van het gewone huisvuil maar niemand weet hoeveel dit deel bedraagt en de rest wordt gestort;
- toxische afval wordt wel al - en toegegeven grotendeels - opgehaald door erkende transportfirma's en gevoerd naar Duitsland naar speciaal gecontroleerde storten of naar Frankrijk of Nederland voor verbranding in speciale ovens;
- probleemafval idem, maar hiervan komt nog veel terecht, zegt men, op stortplaatsen;
- België werd voor beide soorten afval, toxische en probleemafval op de vingers getikt door de Europese Kommissie omdat zeer weinig aan het probleem gedaan wordt hier te lande;
- de oliën van de garages worden opgehaald door de oliefederaties en gerecycleerd. De andere oliën gaan naar onbekende bestemmingen, die U wel vermoedt, tenzij ze in kleine hoeveelheden door 't bedrijf zelf gerecycleerd worden;
- de industriële afval zonder problemen zoals plaaster en andere fosfaten worden gestort. Asse ook voor 't overgrote deel;
- de klinische afval wordt meestal ter plaatse verbrand;
- de radio-aktieve afval heeft zijn geëigende wetenschappelijke verwerking.

De diensten van de Agglomeratieraad van Brussel staan in voor de ophaling van het huisvuil. Sinds 1973 organiseren zij ook speciale ophalingen van papier en glas, wat een lovenswaardig initiatief mag genoemd worden

Uit de gegevens van de agglomeratie, die niet samenvallen met een jaar doch betrekking hebben op de laatste 3 maanden van een jaar en de eerste negen maanden van het daaropvolgend, blijkt dat gedurende de laatste twee jaren respectievelijk 380.000 en 376.000 ton huis- nijverheids- en handelsafval opgehaald werden

De omrekening tot de hoeveelheid geproduceerd afval/inwoner/dag heeft hier weinig zin, aangezien er vele pendelaars naar Brussel komen werken die afval produceren dat met het gewoon huisvuil opgehaald wordt

De afzonderlijk opgehaalde hoeveelheden papier en glas bedroegen gedurende de laatste twee jaren respectievelijk 3.847 en 5.749 ton voor papier, en 3.919 en 4.895 ton voor glas.

Het grootste gedeelte van het huishoudelijk- en grof vuil wordt niet in Brussel zelf, doch in Waals-Brabant en Henegouwen verwerkt. De juiste ligging van de verwerkingsplaatsen ziet er als volgt uit

— *Verbrandingsinstallatie te Brussel* (oude maatschappij Société Intercommunale de Propreté Publique) Slechts 8 à 9% van het in de agglomeratie voortgebrachte gewoon en grof huisvuil wordt hier verwerkt. In normale omstandigheden zou deze installatie 26% van het gewicht aan huisvuil moeten kunnen verwerken, doch vooral technische tekortkomingen zijn er de oorzaak van dat slechts 8 à 9% of tussen 30.000 en 35.000 ton/jaar ter plaatse verwerkt worden

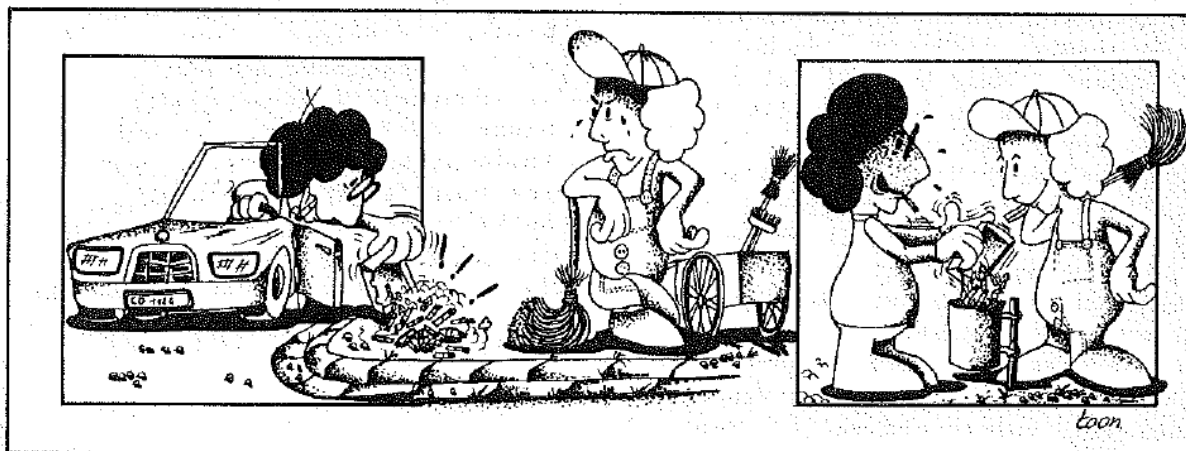
— *Gecontroleerd stort van Péronnes-lez-Binche* (Henegouwen)
Dagelijks worden 800 à 1.000 ton huisvuil naar een centrale plaats (Kanaaldijk nr. 104) gebracht, waar door een privé firma het vuil met vrachtwagens naar een oude zandgroeve te Péronnes (nabij Binche) wordt vervoerd. Daar wordt het vuil in een breekwerf verwerkt om vervolgens gecontroleerd gestort te worden. 70% van het agglomeratievuil wordt daar gestort en de kostprijs ligt tamelijk hoog, met name 443 F/ton

— *Gecontroleerd stort van Mont-Saint-Guibert*
Het vuil wordt gecentraliseerd in het station van Tour et Taxis, waar het rechtstreeks op spoorwegwagens wordt overgeladen. Van daaruit wordt het naar een oude zandgroeve te Mont-Saint-Guibert gebracht waar het gecontroleerd gestort wordt. Ongeveer 18% van het agglomeratievuil wordt daar verwerkt

Het is de bedoeling van de verantwoordelijke instanties in de toekomst het huisvuil te Brussel zelf te verwerken. Daarvoor ziet men één centrale verbrandingsinstallatie die al het huisvuil en grof vuil van de agglomeratie Brussel zou moeten verwerken. In de aanvangsfase zou deze installatie drie ovens tellen met een gezamenlijke capaciteit van 69 ton/uur. De voortgebrachte energie zou gerecupeerd worden in de vorm van stoom die aan de maatschappij Intercom zou verkocht worden. Ook worden strenge eisen gesteld aan de kwaliteit van de rook, wat normaal is als men bedenkt dat deze installatie midden een dichtbevolkt gebied zou worden ingeplant

(uit Eco-Brabant december 1977)

CONING BOUDEWIJNSTICHTING

Wie heeft schuld aan het huisvuilprobleem?

7

Simonet en zijn Anderlechts schepenkollege zijn van oordeel dat enkel en alleen de agglomeratieraad onder het voorzitterschap van Lagasse (FDF) de schuld draagt voor de Brusselse huisvuilproblematiek. Ze hebben hiervoor hun redenen. Als de hoofdstad straks geen weg meer zal weten met de dagelijkse afval van haar bewoners, zal enkel en alleen het dubieus SIOMAB-dossier, dat steeds door FDF-minister door dik en dun werd verdedigd, ten grondslag liggen van de Brusselse huisvuilmiserie. Het verweer van agglomeratieschepen en andere prominenten is op dat vlak bijzonder zwak. Ze antwoorden naast de kwestie. Ze vergeten te zeggen dat het uitblijven van de bouw van een sinds jaren geplande verbrandingsovenfabriek te Schaarbeek zijn oorzaak vindt in een fel omstreden dossier, waarrond vele jaren sprake is geweest van 120 miljoen frank smeergeld.

Hoe dan ook, de agglomeratieraad heeft zich onder FDF-impuls nooit gestoord aan ongunstige rapporten van hooggeplaatste ambtenaren en nooit rekening willen houden met redelijk-realistische plannen tot de bouw van een verbrandingsovenkonstruktie.

Op 13 oktober 1977 wees de agglomeratieraad, in weerwil van een negatief verslag van directeur-generaal De Ries (Openbare Werken) en van bezwaren van het ministerkomitee voor Brusselse Zaken (MKBA) de bouw en de exploitatie van de verbrandingsoven toe aan SIOMAB, een tijdelijke vennootschap bestaande uit de Franse maatschappij CNIM en diverse filialen van Electrobél.

Dit gebeurde via een onderhandse aanbesteding. De kostprijs van het hele projekt – die intussen ver boven de twee miljard frank zou liggen – werd toen geraamd op 1,6 miljard. Hiervoor schreef SIOMAB een begin-kapitaal in van 250.000 fr. (???)

Op 30 juli 1977 had het Brussels ministerkomitee al een gelijkaardige beslissing van de agglomeratieraad – op 15 december 1976 getroffen – vernietigd. FDF-ministers en agglomeratieraad stoorden zich niet aan deze wei-

gering. Minister Defosset wou blijkbaar geen rekening houden met uiterst negatieve adviezen van diverse hoge ambtenaren en stelde bovendien dat zijn kollega's uit het Brussels ministerkomitee terzake niet bevoegd waren. «De voogdij komt mij alleen als minister van Brusselse Aangelegenheden toe» schreef hij.

Twee bestaande en terzake gespecialiseerde Vlaamse firma's met bovendien veel ervaring op het vlak van verbrandingsovens die tegen grotere waarborgen het gehele projekt tegen minder dan 1,6 miljard konden realiseren en bovendien regeringsleden de verzekering gaven dat bij toekenning van de aanbesteding 1.000 mensen voor de duur van drie jaar arbeid zouden hebben, kregen niet eens een behoorlijke kans om mede te dingen, tenzij ze naar het zeggen van één der verantwoordelijken van één van de twee firma's uit Vlaanderen, bereid waren tientallen miljoenen smeergeld uit te delen. Onze zegsman werd hiervoor rechtstreeks benaderd door een vooraanstaand kabinetslid uit FDF-kringen.

Om een ogenschijnlijk niet proper verhaal kort te houden: directeur-generaal bij Openbare Werken De Ries formuleerde bezwarende konklusies over de wettelijkheid van de aanbestedingsprocedure; dezelfde persoon en met hem hoofdingenieur-directeur Robyn van Volksgezondheid maakten het grootste voorbehoud omtrent het bestek dat het werk was geweest van het studiebureau Bourgeois, een jong ingenieur en zoon van de vroegere FDF-senator Bourgeois.

Bovendien stuitte het dossier verbrandingsoven-Brussel steeds op ministeriële veto's of werd het in de koelkast geborgen. Bevreemdend waren ook de manoeuvres van bepaalde politici om dit zorgen-zwangere dossier te trachten door te duwen in momenten dat de ene regering de andere opvolgde.

Dat gebeurde twee keer. Tevergeefs.

Al die intriges zijn de enige schuldigen voor het Brussels huisvuilprobleem. Hierover wordt echter angstvallig gezwegen.

(Het Nieuwsblad 24/09/80)

1. Het urbanisatiesyndroom

Tijdens de voorbije maand juni, ontstond er heel wat beroering in het eerder rustige Stokkel. Het Schepenkollege van Sint-Pieters-Woluwe be-toonde grootse plannen met een der laatste volkse wijken in haar gemeente. Door het opmaken van een B.P.A. XI/6 Henrotte-Gersis, meende de gemeente zich het wettig middel toe te eigenen om een omvangrijke open groene ruimte van ongeveer 4 hektare van bestemming te veranderen.

Dit gebied, ook Herendal genoemd, is gelegen tussen de Kerkstraat, de Gersis- en Henrottestraat, op enkele stappen van het drukke Dumonplein. Naast het bouwen van een vijftigtal villa's, een honderdtal appartementen en van kommercieel centrum, voorziet dit ontwerp-B.P.A. nog in de aanleg van een verkeersweg, de verlengde Herendallaan.

Een waar urbanisatiesyndroom.

De bevolking wenste dit niet en werd in haar protest gevolgd door de Sociaal-Kulturele Raad, door BRAL en door de Overlegkommissie.

2. Juridische bezwaren op B.P.A. XI/6

In hun bezwaarschrift geven de werkgroep Leefmilieu van de S.K.R., het "Comité de defense de l'environnement de Stockel" en BRAL de voornaamste opwerping tegen het B.P.A. weer. Zo stellen zij dat het ontwerp B.P.A. zowel op filosofisch en als op juridisch vlak in strijd is met het gewestplan. Dit plan beoogt immers de leefbaarheid van de stad te bewerkstelligen door rekening te houden met bestaande beplantingen en patrimonium. Hiervan is niets terug te vinden. Het B.P.A. behandelt een gebied met minimumprogramma, maar houdt geen rekening met het voorziene programma. Zo is de B.P.A. toelating om in de binnenzone een gebouw van 18 meter hoog op te trekken en flagrante inbreuk op het stedenbouwkundig karakter van de omgeving. Het B.P.A. laat geen openluchtsport toe, (wel voorzien in het minimumprogramma), voorziet in de aanleg van een weg en van handelsfuncties

(niet toegelaten door het minimumprogramma).

Het goedkeuren van dit ontwerp-B.P.A. schept een gevaarlijk precedent, aldus de leefmilieugroepen. Het zou aantonen dat het gewestplan helemaal niet die leefbaarheid verzekert die de Brusselaar ervan verwacht. Zij oordeelden dat er een juridische basis aanwezig was om het B.P.A. onwettelijk te verklaren.

Ook hield dit B.P.A. geen rekening met de optie genomen door het Algemeen Plan van Aanleg. Het A.P.A. stelde immers in dit gebied 8.000m² openbaar groen te voorzien. Hieraan werd niet voldaan.

2.1. Volksverlakkerij

Het ontwerp-B.P.A. is vergezeld van een onteigeningsplan, ten einde het resterende derde van het gebied te kunnen verwerven.

Meteen moet hieraan worden toegevoegd dat het onteigeningsplan qua oppervlakte groter is dan het ontwerp-B.P.A., meer bepaald daar waar het over het tracé van de aan te leggen Herendallaan gaat.

Oorspronkelijk werden onteigeningen doorgevoerd om een spaarbekken aan te leggen.

In Stokkel weet men best wat waterproblemen betekenen en zag men de noodzaak van de aanleg van een onweersbekken in. Oorspronkelijke eigenaars hebben bereidwillig hun grond of woning aan de gemeente verkocht. Op dit ogenblik wordt er over het onweersbekken echter niet meer gesproken, maar stelt het Schepenkollege voor de grond bouwrijp te maken. Eertijds (in 1975) werd er 2.000 à 2.500fr de vierkante meter betaald, nu schommelt dit tussen 4 à 5.000fr. Een duidelijker voorbeeld van volksverlakkerij en grondspekulatie is er niet. Het bouwen van woningen en appartementen zal het overstromingsgevaar vergroten aangezien nergens sprake is van verbeteringswerken aan de riolering, het grote probleem in de wijk.

2.2. Woningnood ?

Woningen in zeer goede staat dreigden vervangen te worden door nieuwe woningen. De leefmilieugroepen wijzen op de zinloosheid hiervan, dat er in de onmiddellijke omgeving o.m. de Kerkstraat heel wat huizen leeg staan. De gemeente zou hier beter aan invularchitectuur en renovatie doen i.p.v. voor nieuwbouw te opteren.

Schermen met het "sociaal karakter" van deze woningen houdt geen steek. In de aanpalende Konkelwijk heeft het gemeentebestuur een projekt van 600 woningen, en vervolgens nog een 120 in de Cité de l'Amitié.

Het begrip sociaal is hier wel zeer rekbaar als men weet dat de huur van een sociale woning met drie slaapkamers 12.700 fr. (?) bedraagt.

De fundamentele vraag is of de gemeente wel een woningnood heeft.

Er wordt vastgesteld dat de afgelopen 4 jaar 1200 inwoners de gemeente verlieten.

2.3. Herendallaan

Het B.P.A. voorziet in de verbinding van de twee delen van de Herendallaan door middel van een twintig meter brede weg. De leefmilieugroepen oordelen dat zo'n weg voor Stokkel volkomen nutteloos is. Deze weg is van betekenis om het verkeer van andere drukke verkeersaders af te leiden. Dit kan alleen maar de veiligheid in Stokkel in het gedrang brengen. Dit is dan ook de reden van het verzet waarbij de tegenstanders voorstellen een deel van de Herendallaan "Damesdallaan" te noemen.

De voorstelling van de baan is overigens wettelijk en technisch foutief.

Er wordt niet aangegeven hoe breed de rijbaan zal zijn en of er eventueel een voetpad en fietspad zal aangelegd worden. De ruim 20 meter brede baan uitsluitend voorzien voor autoverkeer duidt op de mogelijke ware bedoeling van het gemeentebestuur om de Herendallaan voor te behouden voor snelverkeer als verbinding tussen de Tervurenlaan en de Wezembeeklaan.

Dit waren de voornaamste bezwaren van de bevolking op ontwerp B.P.A. XI/6 Henrotte-Gersis, die er toe bijdroegen dat de gemeentelijke overlegkommissie dit ontwerp negatief beoordeelde.

3. B.P.A. XI/7

De beslissing van de overlegkommissie zette blijkbaar kwaad bloed bij de gemeente.

Het Schepenkollege is blijkbaar zinnens haar plannen, tegen alle contestatie in, door te voeren. Amper drie weken na het afkeuren van het vorige B.P.A. slagen de technische diensten erin een nieuw aanlegplan voor te leggen. En dit in volle vankantieperiode. De administratie verdient gelukwensen voor deze krachtproef.

Tijdens de onwettelijke gemeenteraadszitting van 18 juli wordt een nieuwe, aangepaste versie van het verworpen B.P.A. voorlopig goedgekeurd. Verder wil de gemeente nieuwe moeilijkheden vermijden want het openbaar onderzoek van B.P.A. XI/7 loopt van 1 augustus tot 1 september. Wilde de gemeente van de vakantieperiode gebruik maken om haar plannen in alle stilte te laten goedkeuren ?

Immers, dat het hier niet gaat om een tegemoetkoming aan de wensen van de Stokkelse bevolking blijkt uit de inhoud van dit nieuwe B.P.A. Men moet tot de ingewijden behoren om het verschil met de eerste versie op te merken. Aan de essentiële opmerkingen, namelijk de Herendallaan, de nieuwe woonvoorzieningen, het spaarbekken heeft het gemeentebestuur geen jota gewijzigd.

Wel wordt een poging ondernomen zij het minimaal, om tegemoet te komen aan het minimumprogramma dat door het gewestplan wordt opgelegd. Een speelplein, een volley- en een basketterrein zou het juridisch protest moeten ontcrachten.

Als men dan de verhouding nagaat tussen de breedte van de baan en de oppervlakte van de voorziene speelterreinen, dan valt dit laatste toch wel zeer klein uit.

Tenslotte worden er van het overblijvende groen nog enkele stukjes afgeknabbeld.

De bezwaren van de plaatselijke verenigingen, hierin bijgetreden door de Sociaal-Kulturele Raad en Bral, werden dan ook tijdens de overlegkommissie vergadering van 12 september herhaald en verder geargumenteerd.

3.1. Woningnood

Kent de gemeente een woningnood? Naast de leegstaande woningen en de daling van het bevolkingsaantal, was er het sprekend voorval van bouwpromotor EVES, rond medio juli. Deze maatschappij uitte een noodkreet omdat zij de gloednieuwe appartementen gelegen aan de rand van de Henrotte-Gersiswijk niet verkocht kreeg. Zij vroeg daarom een wijziging van reeds vroeger afgeleverde bouwvergunning, nl. het vervangen van de voorziene appartementen door 1.000m² kantooroppervlakte.

De gemeentelijke overlegkommissie beantwoordde deze aanvraag positief, en veroorzaakte hier weer eens een gevaarlijk precedent.

Een recent eigen onderzoek wees uit dat in de onmiddellijke buurt woongelegenheden leeg staan.

3.2. De Herendallaan

Ook in de zevende versie van het B.P.A. wordt geen onderscheid gemaakt tussen rijbaan, voetpad en fietspad. De zogenaamde noodzaak van deze baan is echter gemakkelijk te achterhalen.

De verbinding van de twee delen Herendallaan maakt een sneller transitverkeer tussen de Tervurenlaan en de Wezembeeklaan mogelijk.

Vanuit verkeersveiligheid oogpunt moet een dergelijk projekt in een woon- en handelswijk verworpen worden. Als men echter het gewestplan onderzoekt dan stelt men vast dat op deze Herendallaan ook een openbaar vervoer

trajekt wordt voorzien. Het gaat hier nml. over een alternatief projekt voor tram 39 om het Dumonplein met de oude spoorwegbedding te verbinden.

De leefmilieugroepen verwerpen verwerpen dit alternatief projekt en stellen voor dat men zich houdt aan het andere trajekt zoals eveneens op het gewestplan aangeduid.

Dit betekent echter niet dat zij akkoord zouden gaan de huidige trambedding van lijn 39 in de Madoux- en Orbanlaan om te bouwen tot een vrije baan voor lichte metro. Met welke bedoelingen in het achterhoofd heeft het gemeentebestuur de M.I.V.B. aangespoord een betreffende vergunning aan te vragen.

Deze laatste zelf twijfelt aan het nut en de zin ervan. Het is inderdaad van het slechte te veel aangezien Stockel nog met een zware metro wordt bedacht.

3.3. Ekologische aspecten.

Toevallig is Herendal nog een enigzins ekologisch waardevol gebied. Er is een vrij interessante spontane flora en fauna gegroeid.

Tot voor enkele jaren stroomde nog de Struikbeek door dit gebied. Deze beek werd dichtgegooid of omgevormd tot riool. Mogelijk gevolg hiervan is dat zich een grote natuurlijke waterlaag heeft gevormd vrij dicht bij de oppervlakte. Dit verplicht de omwonenden wel eens tot onnodige waterverspilling (wegpompen) om overstroming in de kelders te vermijden.

Een deel van het terrein wordt gebruikt voor volkstuinten, een sociale activiteit die in deze wijk thuishoort.

3.4. Herendal en Hinnisdal

Op nog geen honderd meter van Herendal (Henrotte-Gersiswijk) ligt Hinnisdal.

Momenteel is dit een diepe kuil, maar oorspronkelijk lag hierop een voetbalveld. Het gebied is kleiner van oppervlakte dan het B.P.A. XI/7.

Op het ontwerp-gewestplan (1976) werden beide dalen aangeduid als GOOG's (in gemeen overleg te ordenen gebieden), met respektievelijk als programma; Hinnisdal : woningen, socio-kulturele voorzieningen, handel en kantoren, metro.

Herendal : sport en spel in openlucht en woningen.

Het ontwerp van algemeen plan van aanleg (februari 1978) stelt dat voor Hinnisdal, waarvan de oppervlakte 2 hektare bedraagt een optie tot B.P.A. werd aangenomen door de toenmalige gemeentelijke overlegkommissie. Hierbij zou 70% van de oppervlakte voorzien worden voor woningen en 30% voor handelsgalerijen en kantoren. Voor Herendal wordt medegedeeld dat de gemeente het voorziene voetbalveld wil overbrengen naar Kraainem, en het onweersbekken wenst af te schaffen.

De Agglomeratieraad stelde daarom, onduidelijk, voor een woonpark op te richten waarbij ten minste 8.000m² openbaar groen wordt voorzien.

Het definitieve gewestplan lost het probleem Hinnisdal op zijn manier op, enkel wonen en een metro-station worden toegelaten.

De planning voor Herendal werd reeds eerder uitgelegd.

Het feit dat beide gebieden nu vrij identieke bestemmingen krijgen stemt tot nadenken. Het geprogrammeerde is een uiting van een onplanmatig en dus onverantwoord beleid, waarbij twee nieuwe centra het levenskrachtige en aangename Dumonplein zullen platdrukken. Ook in deze uithoek van Brussel zal de kleine middenstander moeten wijken voor de mastodontische winkelgalerijen.

Ter herinnering toch even mededelen dat er binnen een redelijke straal toch een aantal handelscentra zijn : Het Dumonplein zelf, Woluwe Center, Priba-GB Kraainem, GB-Center Oudergem, Delhaize Wezembeek.

Politici die oordelen dat dit de weg is die gevolgd moet worden om de leefbaarheid van Brussel te herstellen zijn fout.

Steeds meer groepen en deskundigen zijn ervan overtuigd dat metro-sta-

tion aan de rand van de agglomeratie de stadsvlucht, de city-vorming en suburbanisatie in de hand werkt. De binnenstad verloedert verder en de leefbaarheid van de buitenwijken wordt aangetast.

3.5. Het spaarbekken

Zoals op andere plaatsen in de Brusselse agglomeratie kent Stockel overstromingsproblemen, dit vanwege de invloed van de Woluwevallei en vanwege het slechte rioleringsnet dat de stortregens niet kan opvangen. Er werd hiervoor naar een oplossing gezocht in de vorm van een spaarbekken.

Als eerste lokalisatieplaats werd aan het Dumonplein gedacht, maar deze werd, op vraag van de gemeente, overgebracht naar Herendal. Sinds 1976 ligt een aanbestedingsdossier Herendal voor de bouw van een spuikom van 34.000m³ kant en klaar. Het ligt er nu nog steeds omdat bepaalde instanties tot het besluit kwamen de waterbeheersing in gans het Woluwebekken te herzien. In opdracht van de Brusselse Executieve maakten 3 studiebureaus een studie terzake. In dit dokument "Etude de l'assainissement du bassin hydrographique de la Woluwe", dat begin september aan de opdrachtgevers werd overgemaakt, behoort de inplanting van een spaarbekken in Herendal tot een van de drie mogelijke oplossingen tot de waterbeheersing. Het ligt dan ook voor de hand dat, wegens de prioriteit, gewacht wordt op de beslissing van de bevoegde Staatssekretaris (wie ?) alvorens tot het opmaken van een B.P.A. wordt overgegaan.

Het huidige ontwerp B.P.A. hypotekeert deze studie immers te veel.

Het water zal overigens bij de uitvoering van het voorgelegde B.P.A. voor de nodige problemen zorgen. In Herendal zelf bevindt zich, vrij dicht bij de oppervlakte, een natuurlijke waterlaag die de omwonenden al heel wat hoofdbreken heeft bezorgd.

Ofwel zal men dit water moeten laten afvloeien langs de slechte riolering, wat op zich weer voor problemen zal zorgen, ofwel zal men het waterpeil zo verstoren dat heel de wijk met de nodige moeilijkheden wordt gekonfronteerd.

De inplanting van de gebouwen verstoort het ekologisch evenwicht en is dus

onaanvaardbaar zonder een grondige hydrologische studie.

Nadat de overlegkommissie ook de zevende versie heeft verworpen, is niet geweten of de gemeente nog heil ziet in een achtste versie. De Stokkelaars zijn echter duidelijk gewaarschuwd en werken hun eigen alternatieven uit.

In uitvoering zijnde en/of aangekondigde projecten

A. WONINGEN

1. Herendal

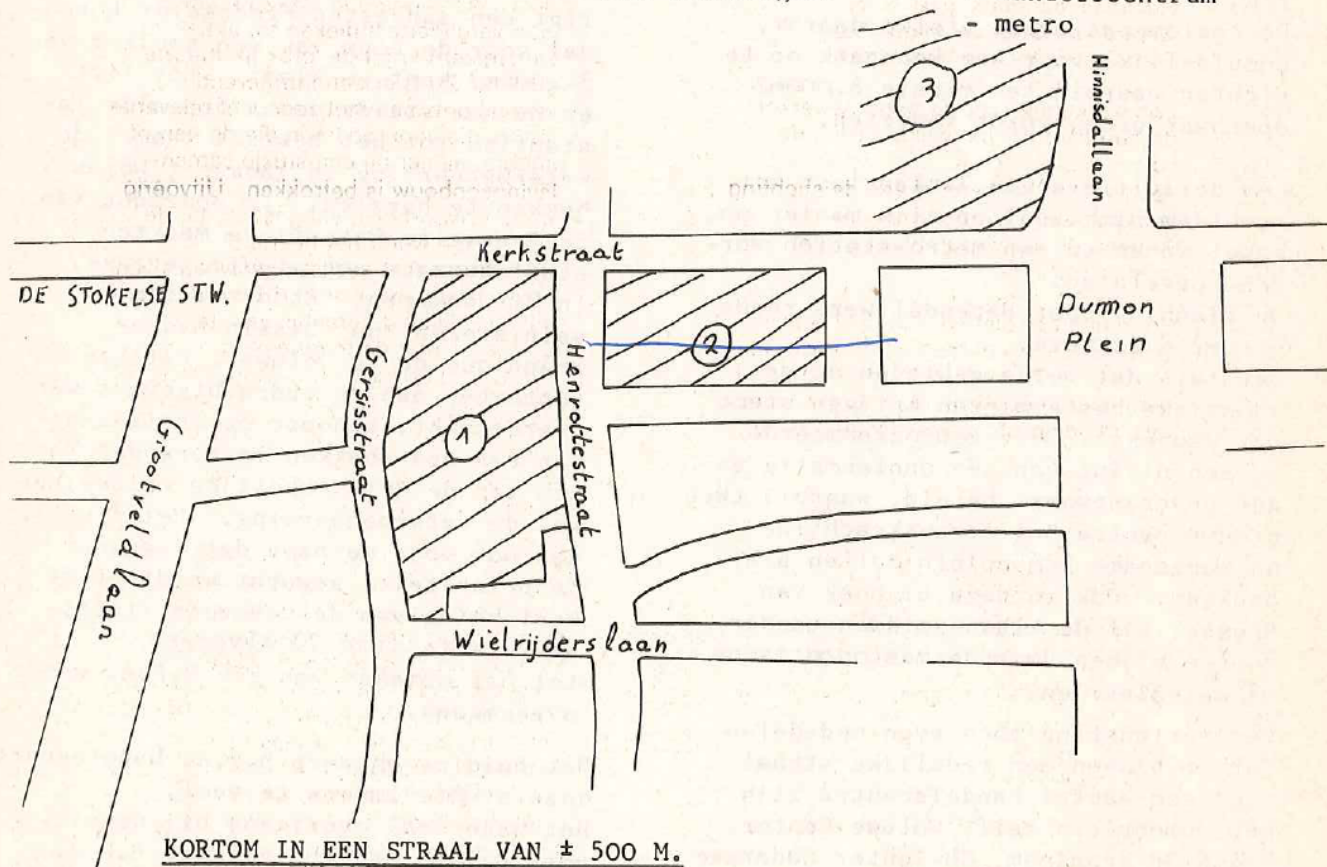
B.P.A. XI/6 + 7
 ± 150 woningen
 ± 450 inwoners
 ± 200 voertuigen
 - handelscentrum

2. Herendallaan

Eerste fase (project in uitvoering)
 ± 80 woningen
 ± 240 inwoners
 ± 100 voertuigen

3. Hinnisdal

Aangekondigd project
 ± 300 woningen
 ± 1.100 inwoners
 ± 400 voertuigen
 - handelscentrum
 - metro

KORTOM IN EEN STRAAL VAN ± 500 M.

± 530 woningen	} →	meer
± 1.600 bewoners		
± 700 voertuigen		

Dan verklaart de Burgemeester in het septembernummer 1979 Wolu 2000 :
 De bevolking van Woluwe daalt. Er staan 5% woningen leeg te St.-Pieters-Woluwe!!

En dit lijkt dringend nodig. Tijdens de gemeenteraadszitting van 6 november jl. werd het krediet goedgekeurd waardoor een ingenieur wordt belast met een studieopdracht voor de aanleg van een spaarbekken onder het door de gemeente gewenste verlengstuk van de Herendallaan.

Op dezelfde dag besliste het Ministerieel Comité voor begroting 254,1 miljoen toe te kennen voor de verdere uitbouw van

metrowerken in Brussel en Charleroi. In dit bedrag werd 81,5 miljoen voorzien voor de verwezenlijking van het eindstation van de metro te Stokkel. Hierbij werd vermeld dat dit station geïntegreerd dient te worden geïntegreerd in een woon- en handelskompleks, op te richten in de nabijheid van het Dumonplein en waarvan de funderingen gemeenschappelijk zijn met deze van de metro.

IN DE BUURT

Werkboek voor activiteiten in wijk, buurt of dorp

Onder redactie van:
**Gui van Hooijdonk, Paul Nota,
 Gerard van Otterloo, Hans Pars,
 Tom Storm, Willem Westerman**

Een werkboek voor de opbouwwerker, de buurtwerker, het wijkraadslid, de sociaal-culturele 'planner', de aktievoerder, het bestuurslid van de stichting voor sociaal-cultureel werk, de vrijwilliger, de welzijnsambtenaar, het gemeenteraadslid ...

En je hoeft er niet voor in de Soetwijk te wonen. Hoewel het daar in deze uitgave wel even op lijkt. In en rond de gefingeerde Soetwijk (aan de rand van een 'middelgrote provinciestad') is de

problematiek van de samenlevingsopbouw-in-vele-facetten gesitueerd. In het oude, maar vooral in het nieuwe Soetwijk knellen herkenbare problemen.

Rondom allerlei elementen waarmee de Soetwijkbewoners te maken krijgen (van vergadertechnieken tot aktiestrategieën) krijgt de 'praktijk-theorie' gestalte. Zo is er een intrigerend verhaal ontstaan met zeer veel relevante informatie voor iedereen die op een of andere manier bij een stukje samenlevingsopbouw is betrokken. Uitvoering wordt bijvoorbeeld stil gestaan bij de vraag: Hoe werkt het bestuur? Procedures met beslissingsniveau's van gemeente, provincie en rijk worden toegelicht. Naast de praktijk van de Soetwijk krijgt de theorie extra aandacht in de uitgebreide inleiding van Piet Reckman. Bondig wordt ingegaan op de inzet en de methode van het opbouwwerk. Tenslotte uitmondend in een aantal vuistregels, een soort 'code voor de opbouwwerker'.

Uit de inleiding van Piet Reckman: 'Zeker in een boek als dit, waarin het erom gaat mensen te helpen meer macht te krijgen over hun directe situatie en over de maatschappij, is de praktijk dominant. En bij de praktijk kan theorie - het nadenken over de praktijk hier en elders, van vandaag en van gisteren - zinnig zijn. Want zonder praktijktheorie moeten we elke keer opnieuw beginnen en werken we zonder geheugen en ervaring. Theorie is dus best belangrijk, maar dan vanwege de praktijk'.

Een publikatie van
 Uitgeverij Van Loghum Slaterus
 in samenwerking met de
 Stichting Burgerschapskunde.
 f45,-
 ISBN 9060015614

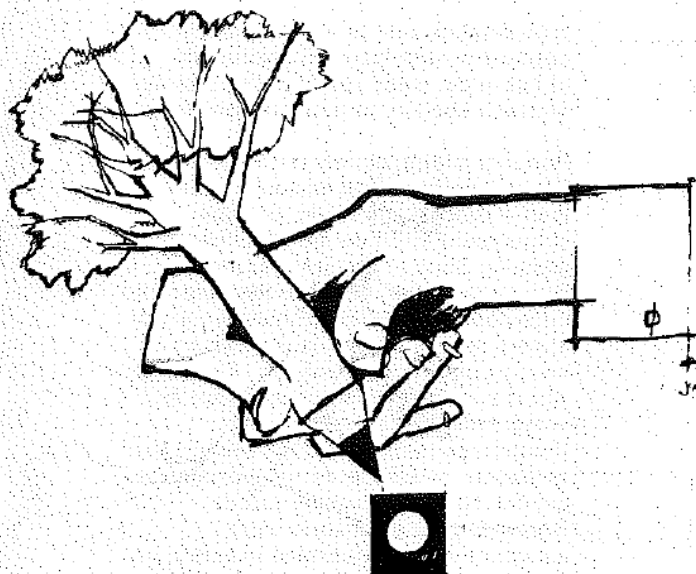

BOND BETER LEEFMILIEU -
VLAANDEREN V.Z.W.

VIJFDE JAARLIJKSE ONTMOETINGSDAG
MECHELEN, 6 DECEMBER 1980

PRAKTISCHE GEGEVENS

- De zittingen en de tentoonstelling gaan door in het auditorium en in de rotonde van het konservatorium, Cultureel Centrum A. Spinoy, Melaan te 2800 Mechelen.
- Zaterdag 6 december 1980 om 9.30 uur. Einde omstreeks 17.30 uur.
- Propaganda-affiches zijn beschikbaar op het sekretariaat. Help ze verspreiden
- Deelname in de onkosten: Inschrijvingen kunnen vanaf heden gebeuren door:
  - terugzending van bijgevoegde antwoordkaart;
  - én door storting van 300 fr. per persoon (jongeren beneden de 21 jaar betalen halve prijs) op rekening 427-9082201-48 van BBL-Vlaanderen, met vermelding van "5de ontmoetingsdag" en de naam van de ingeschreven persoon.
- Tentoonstelling: Ingeschreven groepen kunnen hun aktie rond het thema toelichten door middel van een tentoonstelling over hun politiek " bezig zijn". Vooraf afspreker met het sekretariaat a.u.b. (Alleen groepen die rechtstreeks of onrechtstreeks lid zijn van BBL-Vlaanderen worden toegelaten.)

MILIEUBEWEGING

EN

POLITIEK ENGAGEMENT

Voor verdere inlichtingen, suggesties en hulp kan men zich wenden tot het algemeen sekretariaat van BBL-Vlaanderen, Aarlenstraat 25 te 1040 Brussel. tel. 02/230 94 10.